

Michał Mariański

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Olsztyn

michal.marianski@uwm.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6212-914X>

Inne obowiązkowe podatki gminne we Francji według francuskiego Generalnego kodeksu podatków

<http://dx.doi.org/10.12775.SIT.2021.029>

1. Wprowadzenie

Na wstępie analizy kategorii tzw. innych podatków gminnych warto zaznaczyć, że we Francji nie używa się charakterystycznego dla prawa polskiego pojęcia jednostek samorządu terytorialnego, lecz stosuje się określenie bądź to wspólnot terytorialnych, bądź wspólnot lokalnych (*collectivités territoriales* lub *collectivité locales*)¹. Podstawą prawną decentralizacji władzy publicznej we Francji była ustawa z dnia 2 marca 1982 r. o prawach i wolnościach gmin, departamentów i regionów². Wyodrębniła ona trzy zasadnicze jednostki samorządu terytorialnego we Francji w postaci gmin (*communes*), departamentów (*départements*) i regionów (*régions*).

Dodatkowo art. 72 Konstytucji wraz z ustawą dotyczącą organizacji samorządu terytorialnego Republiki Francuskiej z dnia

¹ M. Mariański, *Formy realizacji zadań własnych przez jednostki samorządu terytorialnego we Francji ze szczególnym uwzględnieniem spółek handlowych*, „Prawo i Więź” 2021, nr 1(35), s. 128.

² Ustawa z dnia 2 mars 1982 nr 82-213 – Loi relative aux droits et libertes des communes, des departements et des regions.

7 sierpnia 2015 r.³ i zapisami Ogólnego kodeksu jednostek samorządu terytorialnego (*Code général des collectivités territoriales*) precyzyjnie reguluje również status tzw. jednostek o statucie specjalnym (*collectivité à statut particulier*)⁴, terytoriów zamorskich (*collectivité d'outre-mer*)⁵ oraz tzw. terytoriów niezamieszkałych (*territoires inhabités*)⁶. Cytowana wyżej ustawa wraz z ustawą z 1982 r. zwiększyła kompetencje lokalne przede wszystkim gmin oraz w nieznacznym stopniu również departamentów i regionów⁷. W związku z powyższym najważniejszą, także z punktu widzenia lokalnego prawa podatkowego, jednostką administracji zdecentralizowanej jest we Francji, podobnie zresztą jak w Polsce, gmina (*commune*).

Podatki lokalne (*impôts locaux*) są jedną z najstarszych grup podatków we francuskim systemie podatkowym. Stanowią kontynuację podatków państwowych wprowadzonych w latach 1790–1791, które w wyniku reformy podatkowej z lat 1914–1917 zostały przeniesione na rzecz jednostek samorządu terytorialnego. Podstawową charakterystyką podatków lokalnych jest to, że stanowią one dochód jednostek samorządu lokalnego różnych szczebli, jak również związków gminnych oraz, w pewnych przypadkach, niektórych innych podmiotów o charakterze publicznym, jak np. izby rolnicze czy izby przemysłowo-handlowe⁸. W doktrynie francuskiej za główną cechę finansów lokalnych (*fiscalité locale*) bardzo często uznaje się wielość i różnorodność obciążeń podatkowych służących

³ Ustawa – Loi numer 2015-991 z dnia 7 sierpnia 2015 portant nouvelle organisation territoriale de la République, Dz.U. JORF n° 0182 du 8 août 2015 page 13705.

⁴ Jak Korsyka oraz od 2014 r. również metropolia miasta Lyon.

⁵ Jak Mayotte, Polinezja Francuska, Saint-Barthélemy, Saint-Martin, Saint-Pierre-et-Miquelon, Wallis-et-Futuna oraz Nowa Kaledonia.

⁶ Jak Clipperton, Ziemia australne i antarktyczne (*terres australes et antarctiques françaises* –TAAF), Wyspy Crozet, Wyspy Kerguelen, Saint-Paul-et-Amsterdam, Ziemia Adélie, Wyspy Éparses.

⁷ Szerzej zob. M. Mariański, *Specyfika organizacji samorządu terytorialnego we Francji*, „Studia Etckie” 2010, nr 12, s. 268–269.

⁸ A. Machowska, K. Wojtyczek, *Prawo francuskie*, t. 2, Kraków 2005, s. 265 i n.

finansowaniu zadań własnych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego⁹.

Dywersyfikacja i wielość podatków lokalnych ukazana jest również w strukturze Generalnego kodeksu podatków we Francji (*Code général des impôts*)¹⁰. Kodeks ten, utworzony na mocy czterech dekretów oraz rozporządzenia z dnia 6 kwietnia 1950 r., w swojej drugiej części zatytułowanej „Podatki pobierane na rzecz społeczności lokalnych i różnych organizacji” (*Impositions perçues au profit des collectivités locales et de divers organismes*) w tytule I dotyczącym podatków gminnych (*Titre premier: Impositions communales*) w ramach pierwszego rozdziału pt. „Podatki bezpośrednie i podatki z nimi związane” (*Chapitre premier: Impôts directs et taxes assimilées*) zawiera w art. od 1519 à do 1530 bis sekcję VII zatytułowaną „Inne podatki gminne” (*Section VII: Autres taxes communales*). W doktrynie francuskiej wyżej opisany tak rozbudowany system podatków lokalnych często uzasadniany jest postępującym procesem decentralizacji oraz wzrostem znaczenia finansów lokalnych w systemie zarządzania finansami całego państwa¹¹.

Wspomniana wyżej sekcja VII zawiera dwa zasadnicze punkty. Pierwszy dotyczy podatków obowiązkowych (art. od 1519 do 1519I), natomiast drugi – podatków fakultatywnych, uregulowanych w art. od 1520 do 1530 bis.

W ramach innych gminnych podatków obowiązkowych francuski ustawodawca wymienił pięć zasadniczych kontrybucji: gminny podatek górniczy (art. 1519 – *Redevance communale des mines*); zryczałtowany podatek od pylonów (art. 1519A – *Imposition forfaitaire sur les pylônes*); podatek od morskich turbin wiatrowych (art. 1519B do 1519C – *Taxe sur les éoliennes maritimes*); zryczałtowany podatek od spółek sieciowych (art. 1519D do 1519HB – *Imposition forfaitaire sur les entreprises de réseaux*) oraz podatek dodatkowy do podatku od nieruchomości niezabudowanych (art. 1519I – *Taxe additionnelle à la taxe foncière sur les propriétés non bâties*).

⁹ J.-C. Zarka, *Fiscalité locale. Une présentation rigoureuse des impôts locaux*, Paris 2020, s. 5–6.

¹⁰ A. Machowska, K. Wojtyczek, op.cit., s. 198 i n.

¹¹ M. Bouvier, *Les finances locales*, Paris 2020, s. 10 i n.

W ramach innych fakultatywnych podatków gminnych francuski ustawodawca wymienił: podatek od wywozu śmieci z gospodarstw domowych (art. 1520–1526 – *Taxe d'enlèvement des ordures ménagères*); podatek od przekazania gruntu, który stał się możliwy do zabudowania (art. 1529 – *Taxe sur la cession de terrains devenus constructibles*); podatek od nieużytków handlowych (art. 1530 – *Taxe sur les friches commerciales*); podatek od zarządzania środowiskiem wodnym i zapobiegania powodziom (art. 1530 bis – *Taxe pour la gestion des milieux aquatiques et la prévention des inondations*).

W niniejszym opracowaniu, z uwagi na jego ramy, analizie zostaną poddane cztery z pięciu innych obowiązkowych podatków gminnych, z wyjątkiem zryczałtowanego podatku od spółek sieciowych¹², który podobnie jak fakultatywne podatki gminne będzie przedmiotem odrębnych badań. Co istotne, opisane w ramach niniejszego opracowania podatki istotnie wpływają na sposób przestrzegania ogólnego i potencjalnego opodatkowania wielu podmiotów zwłaszcza w sektorze energetycznym, jak np. farm wiatrowych, ze względu na to, że dodatkowo Francja charakteryzuje się w tym aspekcie dość dużym zróżnicowaniem geograficznym¹³.

2. Gminny podatek górniczy (*Redevance communale des mines*)

Pierwszym obowiązkowym podatkiem gminnym jest gminny podatek górniczy uregulowany w art. 1519 Generalnego kodeksu podatków (*Code général des impôts* – dalej: CGI).

¹² Szerzej zob. A. Kałużny, *Opodatkowanie infrastruktury podatkiem od nieruchomości*, Warszawa 2020, s. 302 i n.

¹³ Szerzej zob. M. Mariański, B. Pahl, *Issues related to wind power plants taxation. A comparative analysis based on French tax law regulations*, w: *The financial law towards challenges of the XXI Century*, red. P. Mrkǎvka, J. Gliniecka, E. Tomášková, E. Juchniewicz, T. Sowiński, M. Radvan, Gdańsk–Brno 2020, s. 411 i n.

Zgodnie z punktem I ww. artykułu, zmienionym dekretem z dnia 9 czerwca 2021 r.¹⁴, kontrybucja ta jest pobierana na rzecz gmin od każdej tony netto koncesjonowanego produktu wydobytego przez koncesjonariuszy górniczych, farmerów i poddzierżawców koncesji górniczych, przez posiadaczy pozwoleń na wydobycie oraz przez badaczy kopalni ropy naftowej i gazu. Podatek ten ma zastosowanie do węgla wydobywanego na obcym terytorium i wydobytego na światło dzienne przez szyby i instalacje zlokalizowane we Francji. Opłata ta nie dotyczy węglowodorów wydobywanych ze złóż położonych poza 1 milą morską od linii bazowych określonych w art. 2 rozporządzenia nr 2016-1687 z dnia 8 grudnia 2016 r. dotyczącego obszarów morskich podlegających zwierzchnictwu lub jurysdykcji Republiki Francuskiej. W przypadku wielu linii bazowych używana jest ta położona najbliżej wybrzeża¹⁵.

W punkcie II art. 1519 CGI francuski ustawodawca dodatkowo doprecyzowuje w ustępie 1° stawki podatku, jakie od 1 stycznia 2021 r. obowiązują w zależności od tego, jaki minerał jest wydobywany. Tytułem przykładu stawki te wynoszą: 166,30 EUR za kilogram złota zawartego w rudach złota; 323,70 EUR za kwintal uranu zawartego w rudach uranu; 148,70 EUR za tonę tlenku wolframu (WO₃) zawartego w rudach wolframu; 270,20 EUR za kwintal srebra zawartego w rudach srebra; 636,40 EUR za tysiąc ton netto dla boksytu; czy też 827,30 EUR za tysiąc ton netto dla fluorytu.

¹⁴ Décret n° 2021-744 du 9 juin 2021 – art. 1

¹⁵ W oryginalnym brzmieniu art. 1519 pkt I stanowi, że: Il est perçu, au profit des communes, une redevance sur chaque tonne nette du produit concédé extrait par les concessionnaires de mines, les amodiataires et sous-amodiataires des concessions minières, par les titulaires de permis d'exploitation de mines et par les explorateurs de mines de pétrole et de gaz combustibles. Cette redevance est applicable aux charbons extraits sous territoire étranger et amenés au jour par des puits et installations sis en France.

Cette redevance ne s'applique pas aux hydrocarbures extraits de gisements situés au-delà de 1 mille marin des lignes de base définies à l'article 2 de l'ordonnance n° 2016-1687 du 8 décembre 2016 relative aux espaces maritimes relevant de la souveraineté ou de la juridiction de la République française.

Lorsqu'il existe plusieurs lignes de base, celle qui est la plus proche de la côte est utilisée.

W ustępie 1° bis francuski ustawodawca doprecyzowuje, że w przypadku złóż na morzu, położonych do granicy 1 mili morskiej poza liniami podstawowymi określonymi w art. 2 rozporządzenia nr 2016-1687 z dnia 8 grudnia 2016 r. dotyczącego obszarów morskich podlegających suwerenności lub jurysdykcji Republiki Francuskiej, stawki za gminne tantiemy górnicze są ustalone na 25,3 EUR za 100 000 metrów sześciennych wydobytych dla gazu ziemnego oraz 86,1 EUR za sto ton netto wydobytych dla ropy naftowej.

Dodatkowo w ustępie 2° punktu II art. 1519 CGI doprecyzowane zostało, że stawki podatku obowiązujące od 1 stycznia 1954 r. dla substancji mineralnych koncesjonowanych innych niż wymienione w ustępie 1° ustala się, uwzględniając wartość substancji mineralnej koncesjonowanej, w drodze rozporządzenia wydanego na wniosek ministra spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw kopalń oraz ministra właściwego do spraw budżetu po uzyskaniu zgody Rady Generalnej Gospodarki, Przemysłu, Energetyki i Technologii (*Conseil général de l'économie, de l'industrie, de l'énergie et des technologies*)¹⁶ oraz Najwyższego Sądu Administracyjnego (*Conseil d'Etat*). Dekret ten może być uzupełniony przez dodanie danych substancji mineralnych, które nie byłyby eksploatowane we Francji w dniu 1 stycznia 1954 r. lub które następnie zostałyby zaliczone do klasy kopalń przez zastosowanie art. L. 111-2 i L. 312-1 Kodeksu górniczego (*Code minier*).

Ponadto w punkcie III art. 1519 dodano, że szczegóły stosowania punktów I i II określa dekret francuskiego Najwyższego Sądu Administracyjnego wydany po zaopiniowaniu przez wspomnianą już Radę Generalną Gospodarki, Przemysłu, Energetyki i Technologii. Na uwagę zasługuje to, że funkcję *Conseil d'Etat*¹⁷ w dużym

¹⁶ *Le Conseil général de l'économie, de l'industrie, de l'énergie et des technologies* (CGEJET), często określane skróconą nazwą jako *Conseil général de l'économie* (CGE), to instytucja stworzona dekretem nr 2009-64 z dnia 16 stycznia 2009 r. Jest wynikiem połączenia dawnej Naczelnej Rady ds. Górnictwa (*Conseil général des mines*) i Naczelnej Rady ds. Technologii Informacyjnych (*Conseil général des technologies de l'information*). Zob. P. Serrand, *Manuel d'institutions administratives françaises*, Paris 2012, s. 193 i n.

¹⁷ *Ibidem*, s. 196 i n.

uproszczeniu można porównać do funkcji, jaką pełni w Polsce Naczelny Sąd Administracyjny (NSA). Sąd ten jest nie tylko najwyższym sądem administracyjnym, ale również instytucją posiadającą rozbudowane kompetencje w zakresie wykładni i wydawania uchwał oraz dekretów z mocą ustawy, mających na celu dbanie o właściwe stosowanie przepisów prawa. Sąd ten dzieli się na pięć wyspecjalizowanych sekcji. Należy też zauważyć, że w literaturze europejskiej coraz rzadziej dokonuje się dosłownego tłumaczenia nazwy tej instytucji, wskazując tylko jej oryginalne brzmienie¹⁸.

Francuski legislator wyraźnie zaznaczył w punkcie IV art. 1519, że taryfy przewidziane w ustępie 1° i 2° punktu II ewoluują co-rocennie jako wskaźnik wartości produktu krajowego brutto ogółem, oszacowany w projekcji gospodarczej przedstawionej w załączniku do projektu ustawy budżetowej na dany rok. Ceny zaokrąglane są do najbliższej dziesiątej części euro. W punkcie V zaznaczono również, że sposoby przyznawania i podziału składki gminnej określają dekrety francuskiego Najwyższego Sądu Administracyjnego.

Co istotne, ostatni punkt VI art. 1519 CGI zawiera regulację, w myśl której, gdy gmina należy do grupy gmin z własnym systemem podatkowym, gminny podatek za wydobycie węglowodorów płynnych i gazowych, które musi otrzymać na podstawie punktu V, jest jej wypłacany, z wyjątkiem środków pochodzących od państwa lub dystrybucji działowej do 60% wartości. Pozostałe saldo środków jest wypłacane bezpośrednio grupie gmin. Jednakże rada obradująca zgrupowania gmin może, w drodze decyzji podjętej większością dwóch trzecich głosów swoich członków, obniżyć część składki, która jest jej bezpośrednio przypisana na podstawie akapitu pierwszego.

¹⁸ Szerzej A. Klimaszewska, M. Mariański, K. Warylewska, J. Zięty, *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (société à responsabilité limitée) we francuskim kodeksie handlowym*, Olsztyn 2017, s. 42 i n.

3. Zryczałtowany podatek od pylonów (*Imposition forfaitaire sur les pylônes*)

Drugim obowiązkowym podatkiem gminnym jest zryczałtowany podatek od pylonów uregulowany w art. 1519A Generalnego kodeksu podatków.

Artykuł 1519A CGI stanowi, że ustala się roczny podatek zryczałtowany od słupów (pylonów) podtrzymujących linie energetyczne o napięciu co najmniej 200 kilowoltów. W 2021 r. wysokość tego zryczałtowanego podatku została ustalona na 2601 EUR dla słupów podtrzymujących linie energetyczne o napięciu od 200 do 350 kilowoltów oraz 5196 EUR dla słupów podtrzymujących linie energetyczne o napięciu wyższym niż 350 kilowoltów. Kwoty te są corocznie aktualizowane proporcjonalnie do obserwowanej na poziomie krajowym zmienności dochodów z podatku od nieruchomości zabudowanych (*taxe foncière sur les propriétés bâties*). Francuski ustawodawca doprecyzował również, że z zastrzeżeniem postanowień pierwszego akapitu pkt V art. 1379-0 bis opisany w niniejszym artykule podatek jest pobierany na rzecz gmin.

Co istotne, art. 1519A CGI precyzuje, że zryczałtowany podatek od pylonów jest deklarowany i rozliczany wyłącznie w formie elektronicznej z podziałem na dwie grupy podatników. Pierwsza grupa dotyczy bowiem osób obciążonych podatkiem od wartości dodanej, deklaracja i rozliczenie następuje na załączniku do deklaracji, o której mowa w pkt. 1 art. 287, złożonej za miesiąc marzec lub pierwszy kwartał roku, za który podatek jest należny. Druga grupa dotyczy natomiast osób niepodlegających opodatkowaniu podatkiem od wartości dodanej, którzy na załączniku do deklaracji, o której mowa w pkt. 1 tego samego art. 287, składają deklarację w służbie odpowiedzialnej za pobór, do której należy ich siedziba lub siedziba główna, nie później niż 25 kwietnia danego roku, w którym podatek jest należny.

Ponadto, zgodnie z art. 1519A CGI, deklaracja w zakresie przedmiotowego podatku zawiera w szczególności wykaz z podziałem na departamenty, gminy, w których znajdują się słupy, wraz

ze wskazaniem: liczby opodatkowanych słupów¹⁹ oraz całkowitego dochodu przypadającego na każdą gminę i każdy departament oraz całkowitego dochodu netto z podatków.

Zgodnie z przedostatnim akapitem art. 1519A CGI zryczałtowany podatek od pylonów jest płacony w momencie złożenia deklaracji. Jest on pobierany i kontrolowany zgodnie z procedurami i na takich samych sankcjach, gwarancjach i przywilejach jak podatki obrotowe. Reklamacje są przedstawiane, rozpatrywane i oceniane zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie do tych podatków. Ostatni akapit analizowanego artykułu doprecyzowuje, że zwrot wpływów podatkowych beneficjentom wymienionym w akapicie drugim (a zatem gminom) następuje przed 31 grudnia bieżącego roku. Błędy lub pominięcia, które byłyby przedmiotem korekty po zwrocie na rzecz beneficjentów, są odejmowane lub dodawane do kwot spłacanych za kolejny okres.

4. Podatek od morskich turbin wiatrowych (*Taxe sur les éoliennes maritimes*)

Trzecim obowiązkowym podatkiem gminnym, uregulowanym przez francuskiego ustawodawcę, jest podatek od morskich turbin wiatrowych, o którym mowa w art. 1519B oraz art. 1519C Generalnego kodeksu podatków.

Potencjalna istotna rola tego podatku może być związana z faktem, że jak podkreślają już od wielu lat specjaliści we Francji, w przyszłości coraz częściej położony będzie nacisk na budowę farm wiatrowych typu *offshore*, czyli zbudowanych na morzu, z dala od domów²⁰.

W art. 1519B Generalnego kodeksu podatków czytamy, że roczny podatek od instalacji do produkcji energii elektrycznej wykorzystujących energię mechaniczną wiatru zlokalizowanych na wodach wewnętrznych lub morzu terytorialnym ustanowiony jest na rzecz

¹⁹ Dodatkowo również z rozróżnieniem na to, czy obsługują one linie o napięciu od 200 do 350 kV, czy o napięciu większym niż 350 kV.

²⁰ J. Vernier, *Les énergies renouvelables*, Paris 2005, s. 17.

gmin i innych użytkowników morza. Podatek opłaca operator jednostki wytwarzania energii elektrycznej wykorzystującej energię mechaniczną wiatru. Podatek opiera się na liczbie megawatów zainstalowanych w każdej jednostce produkującej energię elektryczną wykorzystującą mechaniczną energię wiatru na dzień 1 stycznia roku podatkowego. Co istotne, podatek ten nie jest należny w roku, w którym nastąpiło uruchomienie jednostki. Roczną stawkę podatkową ustalono na 18 605 EUR za każdy zainstalowany megawat. Kwota ta zmienia się co roku jako wskaźnik wartości produktu krajowego brutto ogółem, oszacowany w projekcji gospodarczej przedstawionej w załączniku do ustawy budżetowej na dany rok.

Podobnie jak w przypadku podatku od pylonów, podatek ten jest deklarowany i opłacany w dwojaki sposób w zależności od tego, czy dany podmiot jest płatnikiem podatku VAT, czy też nie. Dla podmiotów obciążonych podatkiem od wartości dodanej podatek deklarowany jest na załączniku do deklaracji, o której mowa w pkt. 1 art. 287, złożonej za miesiąc marzec lub pierwszy kwartał roku, za który należny jest podatek przewidziany w tym artykule. Natomiast w przypadku podmiotów niepodlegających opodatkowaniu podatkiem od wartości dodanej podatek deklarowany jest na załączniku do deklaracji, o której mowa w pkt. 1 art. 287, złożonej w służbie odpowiedzialnej za pobór, do której należy siedziba danego podmiotu lub siedziba główna, nie później niż 25 kwietnia danego roku, w którym należny jest podatek przewidziany w niniejszym artykule.

Dodatkowo, zgodnie z ostatnim akapitem art. 1519B CGI, zryczałtowany podatek od pylonów jest płacony w momencie złożenia deklaracji. Jest on pobierany i kontrolowany zgodnie z procedurami i na takich samych sankcjach, gwarancjach i przywilejach jak podatki obrotowe. Reklamacje są przedstawiane, rozpatrywane i oceniane zgodnie z zasadami mającymi zastosowanie do tych podatków.

Drugi z artykułów CGI dotyczących podatku od morskich turbin wiatrowych – art. 1519C – wskazuje cztery zasady podziału wpływów z przedmiotowego podatku²¹. W myśl przywoływanego wyżej

²¹ Zasady te zostały zmienione ustawą z dnia 28 grudnia 2019 r. (*loi n° 2019-1479 du 28 décembre 2019*), które obowiązują od 1 stycznia 2021 r.

artykułu, z wyjątkiem opłat, o których mowa w art. 1641 CGI, dokonywanych na rzecz skarbu państwa, dochód z podatku od instalacji do produkcji energii elektrycznej wykorzystujących energię mechaniczną wiatru na morzu, o którym mowa w art. 1519B, jest przydzielany na rzecz czterech kategorii podmiotów.

Pierwszą kategorią są gminy przybrzeżne, z których widoczne są instalacje, które otrzymują 50% wpływów z przedmiotowego podatku²².

Drugą kategorię stanowią podmioty, o których mowa w art. L. 912-1 kodeksu rybołówstwa wiejskiego i morskiego²³, które potrzebują środków na rzecz finansowania projektów przyczyniających się do zrównoważonej eksploatacji zasobów rybnych. Wpływy z podatku w tym zakresie są rozdzielane w wysokości 15% na rzecz Krajowego Komitetu Rybołówstwa Morskiego i Rolnictwa Morskiego (*Comité national des pêches maritimes et des élevages marins*), 10% na regionalne komitety rybołówstwa i rolnictwa morskiego, w obrębie właściwości których utworzono obiekty (morskie turbiny wiatrowe), oraz 10% na komitety rybołówstwa morskiego i hodowli morskiej na poziomie departamentu lub departamentów, na terenie których utworzono obiekty²⁴.

Do trzeciej kategorii podmiotów, którym należy się 10% wpływów z przedmiotowego podatku, zaliczono francuskie Biuro ds. Bioróżnorodności (*Office français de la biodiversité*)²⁵.

²² Co istotne, przy podziale wpływów z tego podatku pomiędzy gminy brane są pod uwagę odległość dzieląca obiekty od jednego z punktów na terytorium danych gmin oraz ludność tych ostatnich. Wyjątkowo, gdy instalacje są widoczne z kilku departamentów, dystrybucja odbywa się wspólnie w odpowiednich departamentach.

²³ Tzn. profesjonalne organizacje rybołówstwa morskiego i hodowli morskiej (fr. *organisation professionnelle des pêches maritimes et des élevages marins*) tworzone zarówno na poziomie regionów, jak i departamentów.

²⁴ Co istotne, w przypadku braku Komitetu na poziomie departamentu należy mu procent trafia do odpowiedniego komitetu regionalnego.

²⁵ *L'Office français de la biodiversité* (OFB) jest utworzoną w 2019 r. (na podstawie ustawy – *loi n° 2019-773 du 24 juillet 2019*) instytucją publiczną zajmującą się ochroną i przywracaniem bioróżnorodności we Francji metropolitarnej i na terytoriach zamorskich, pod nadzorem Ministerstwa Przemian Ekologicznych oraz Ministerstwa Rolnictwa.

Ostatnią, czwartą kategorią podmiotów, którym przydzielono 5% wpływów z opisywanego w ramach niniejszego punktu podatku, są organizacje wymienione w art. L. 742-9 francuskiego Kodeksu bezpieczeństwa wewnętrznego (*Code de la sécurité intérieure*). Mowa tutaj o organizacjach ratownictwa morskiego i innych organizacjach ratowniczych (*Les organismes de secours et de sauvetage en mer*).

W ostatnim akapicie art. 1519C doprecyzowano dodatkowo, że sposoby podziału i wykorzystania wpływów podatkowych, określenie kategorii kwalifikujących się operacji oraz organizację kontroli państwowej reguluje się w drodze dekretu.

5. Podatek dodatkowy do podatku od nieruchomości niezabudowanych (*Taxe additionnelle à la taxe foncière sur les propriétés non bâties*)

Czwartym obowiązkowym podatkiem gminnym, uregulowanym przez francuskiego ustawodawcę, uczyniono podatek dodatkowy do podatku od nieruchomości niezabudowanych. Podatkowi temu poświęcono składający się z sześciu punktów art. 1519I Generalnego kodeksu podatków.

Zgodnie z pkt. I art. 1519I Generalnego kodeksu podatków, na warunkach przewidzianych w art. 1379 i art. 1379-0 bis, podatek ten ustanawia się na rzecz gmin i instytucji publicznych naznaczonych współpracą międzygminną (*établissement public de coopération intercommunale*) i posiadających własną administrację podatkową (fr. *fiscalité propre*). Wspomniane wyżej instytucje publiczne – *établissement public de coopération intercommunale*, określane jako EPCI, to struktury administracyjne skupiające kilka gmin w celu wspólnego wykonywania niektórych swoich kompetencji²⁶. Ta popularna forma współpracy międzygminnej uregulowana

²⁶ Szerzej na temat tej formy organizacyjnej zob. M. Mariański, *Optimisation of public income and expenditure in the social interest and the development of local companies in French law*, w: *Optimization of Organization and Legal*

jest postanowieniami części piątej Ogólnego kodeksu jednostek samorządu terytorialnego (*Code général des collectivités territoriales*) w art. od L5111 do L5915²⁷.

Opisywany w ramach niniejszego punktu dodatkowy podatek naliczany jest dla następujących nieruchomości: kamieniołomy, doły łupkowe, piaskownice; działki budowlane, prywatne ulice; tereny rekreacyjne, parki i ogrody oraz akwenty wodne; tory kolejowe, kanały nawigacyjne i budynki gospodarcze; grunty budynków zabudowanych i budynków wiejskich, podwórzy i budynków gospodarczych²⁸.

Ponadto w punkcie II art. 1519I francuski ustawodawca doprecyzował, że podatek ten jest płacony przez osobę zobowiązaną do zapłaty podatku od nieruchomości niezabudowanych w rozumieniu art. 1400 CGI. W punkcie III przywoływanego artykułu znajdujemy dodatkowe potwierdzenie, że podstawa tego podatku, podobnie jak w przypadku właściwego podatku od nieruchomości we Francji, jest ustalana zgodnie z katastralną wartością czynszową określoną zgodnie z art. 1396 CGI. Podstawą opodatkowania jest zatem wartość katastralna (czynszowa) stanowiąca równowartość hipotetycznego dochodu z nieruchomości wynajętej w normalnych warunkach rynkowych²⁹.

Solutions concerning Public Revenues and Expenditures in Public Interest, red. E. Łotko, U.K. Zawadzka-Pąg, M. Radwan, Białystok-Vilnius 2018, s. 376-377.

²⁷ Co istotne, francuski ustawodawca w przywoływanych wyżej artykułach wymienia dwa rodzaje EPCI. Z jednej strony, EPCI z własnym systemem fiskalnym, które są tworzone przez metropolie, gminy miejskie, gminy miejskie oraz zgrupowania gmin. Powyższe EPCI wykonują obowiązkowe uprawnienia określone przez prawo i uprawnienia fakultatywne powierzone przez gminy. Z drugiej strony, EPCI bez własnego systemu finansowego, generalnie nazywane syndykatami międzygminnymi (*syndicat intercommunal*), tworzone są specjalnie w celu wykonywania określonych kompetencji i z tego powodu są określane często mianem instytucji technicznych (fr. *établissements dits techniques*).

²⁸ W oryginalnym brzmieniu pkt 1 art. 1519I nieruchomości te zostały podzielone na 5 grup: 1° *carrières, ardoisières, sablières*; 2° *terrains à bâtir, rues privées*; 3° *terrains d'agrément, parcs et jardins et pièces d'eau*; 4° *chemins de fer, canaux de navigation et dépendances*; 5° *sols des propriétés bâties et des bâtiments ruraux, cours et dépendances*.

²⁹ Szerzej L. Etel, *Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości*,

Najbardziej rozbudowany punkt IV art. 1519I reguluje sposób wyliczenia należnego podatku. Stanowi on w akapicie pierwszym, że wylicza się go corocznie poprzez pomnożenie przez współczynnik 1,0485 podstawy opodatkowania sumy stawek podatku od nieruchomości niezabudowanych na poziomie departamentu i na poziomie regionu, stosowanych w 2010 r. na terenie danych instytucji współpracy międzygminnej lub na terenie danej gminy.

W celu zastosowania akapitu pierwszego do publicznych instytucji współpracy międzygminnej, których terytorium znajduje się w kilku departamentach, stawka podatku od nieruchomości niezabudowanych, którą należy uwzględnić, oznacza średnią departamentowych stawek podatku od nieruchomości niezabudowanych stosowanych w 2010 r. na terytorium tej instytucji współpracy międzygminnej³⁰.

Zgodnie z akapitem trzecim punktu IV w celu zastosowania akapitu pierwszego do publicznych zakładów współpracy międzygminnej z własną administracją podatkową, których terytorium znajduje się w kilku regionach, regionalna stawka podatku od nieruchomości niezabudowanych, którą należy uwzględnić, oznacza średnią regionalnych stawek podatku od nieruchomości niezabudowanych stosowanych w 2010 r. na terenie danej instytucji.

Dodatkowo akapit czwarty analizowanego punktu art. 1519I stanowi, że w celu zastosowania akapitu pierwszego do gmin i instytucji publicznych w zakresie współpracy międzygminnej, których terytorium znajduje się przynajmniej w części w regionie Île-de-France, regionalna stawka dla tego regionu oznacza stawkę ustaloną na 2010 r. dodatkowego podatku do podatku od nieruchomości niezabudowanych przewidzianą w art. 1599 quinquies³¹ w wersji obowiązującej od 1 stycznia 2010 r. Co istotne, zapisy zawarte w akapitach od drugiego do czwartego niniejszego IV

Warszawa 2003, s. 30–31.

³⁰ Powyższe ważne jest względny znaczeniem departamentalnych podstaw opodatkowania znajdujących się na terytorium danej instytucji lub gminy, zgodnie z ogólnymi zasadami ustanowionymi na ten sam rok.

³¹ Art. 1599 quinquies dotyczy specjalnych zasad opodatkowania dla regionu Île-de-France.

punktu art. 1519I mają również zastosowanie do nowych gmin zrzeszających gminy, które znajdowały się na terytorium kilku departamentów lub regionów lub na terenie regionu Île-de-France³². Powyższe szczególne regulacje dla regionu paryskiego są wyrazem przekonania, że to właśnie regiony metropolitarne będą stanowić o przyszłości rozwoju nowych struktur lokalnych we Francji³³.

Dwa ostatnie punkty (V i VI) art. 1519I precyzują nadto, że kontrola, windykacja, spory sądowe, gwarancje i kary są regulowane tak jak w zakresie podatku od nieruchomości niezabudowanych, z wyjątkiem wyspy Majotta³⁴.

6. Podsumowanie

Opisane w ramach niniejszego opracowania cztery inne lokalne podatki obowiązkowe – gminny podatek górniczy, zryczałtowany podatek od pylonów, podatek od morskich turbin wiatrowych oraz podatek dodatkowy do podatku od nieruchomości niezabudowanych – ukazują złożony i dość skomplikowany charakter francuskiego prawa podatkowego. Charakter opisanych w niniejszej pracy podatków stanowi dość interesujące urozmaicenie systemu dochodów francuskich gmin, wprowadza bowiem daleko posuniętą dywersyfikację wpływów otrzymywanych przez te jednostki samorządu terytorialnego.

Dodatkowo analiza obciążeń podatkowych w ramach niniejszego artykułu w sposób istotny może wpłynąć na rentowność i ocenę ryzyka firm z sektora energetycznego, chcących rozpocząć swoją działalność we Francji. Francuski system podatkowy oraz jego podstawowe źródło, jakim jest Generalny kodeks podatków (*Code*

³² Warto zaznaczyć, że w myśl pkt. IV bis. w przypadku metropolii aglomeracji paryskiej dochód z tego podatku uzyskuje się, stosując corocznie do podstawy opodatkowania stawki stosowane w 2015 r. na terenie każdej z jej gmin członkowskich.

³³ M. Bouvier, op.cit., s. 15–16.

³⁴ Fr. *Mayotte (Département de Mayotte)*, francuska wyspa położona w archipelagu Komorów na Oceanie Indyjskim na północny zachód od Madagaskaru. Posiada status departamentu zamorskiego Francji.

général des impôts), cechuje się względną stabilnością i jedynie kosmetycznymi nowelizacjami w ostatnim czasie. Jednak ceną za ową stabilność i dywersyfikację potencjalnych dochodów, zwłaszcza na poziomie gminy, jest wysokie skomplikowanie systemu podatkowego oraz dość duża liczba potencjalnych obciążeń podatkowych dla danego podmiotu.

STRESZCZENIE

Inne obowiązkowe podatki gminne we Francji według francuskiego Generalnego kodeksu podatków

Niniejsza publikacja stanowi jeden z aspektów badań nad francuskim Generalnym kodeksem podatków w zakresie podatków lokalnych. Ukazuje specyfikę tzw. innych podatków gminnych we Francji, które dzielą się na pięć podatków obowiązkowych oraz cztery podatki fakultatywne. W ramach niniejszego opracowania analizie poddano cztery z pięciu innych lokalnych podatków obowiązkowych: gminny podatek górniczy, zryczałtowany podatek od pylonów, podatek od morskich turbin wiatrowych oraz podatek dodatkowy do podatku od nieruchomości niezabudowanych. Opracowanie nie tylko przybliży specyfikę francuskiego systemu podatkowego, ale również stanowi asumpt do szerszej refleksji nad potencjalnym wpływem owej specyfiki na opodatkowanie odnawialnych źródeł energii.

Słowa kluczowe: prawo francuskie; podatki lokalne; gmina; podatek od nieruchomości; elektrownie wiatrowe

SUMMARY

Other compulsory municipal taxes in France according to the French General Tax Code

This publication is one aspect of the study of the *Code général des impôts* in the field of local taxes. This publication shows the specificity of the so-called other municipal taxes in France, which are divided into five compulsory taxes and four optional taxes. In this study, four out of five other local compulsory taxes were analyzed: municipal mining tax (*Redevance communale des mines*), flat rate tax on pylons (*Imposition forfaitaire sur les pylônes*), tax on

offshore wind turbines (*Taxe sur les éoliennes maritimes*), and an additional tax on undeveloped property tax (*Taxe additionnelle à la taxe foncière sur les propriétés non bâties*). This study not only introduces the specificity of the French tax system, but also prompts a broader reflection on the potential impact of this specificity on the taxation of renewable energy sources.

Keywords: French law; local taxes; commune; property tax; wind power plants

BIBLIOGRAFIA

- Bouvier M., *Les finances locales*, Paris, L.G.D.J., 2020.
- Etel L., *Europejskie systemy opodatkowania nieruchomości*, Warszawa 2003.
- Kałużny A., *Opodatkowanie infrastruktury podatkiem od nieruchomości*, Warszawa 2020.
- Klimaszewska A., Mariański M., Warylewska K., Zięty J., *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (société à responsabilité limitée) we francuskim kodeksie handlowym*, Olsztyn 2017.
- Machowska A., Wojtyczek K., *Prawo francuskie*, t. 2, Kraków 2005.
- Mariański M., *Formy realizacji zadań własnych przez jednostki samorządu terytorialnego we Francji ze szczególnym uwzględnieniem spółek handlowych*, „Prawo i Wiąż” 2021, nr 1(35).
- Mariański M., *Optimisation of public income and expenditure in the social interest and the development of local companies in French law*, w: *Optimization of Organization and Legal Solutions concerning Public Revenues and Expenditures in Public Interest*, red. E. Łotko, U.K. Zawadzka-Pąk, M. Radvan, Białystok–Vilnius 2018.
- Mariański M., *Specyfika organizacji samorządu terytorialnego we Francji*, „Studia Elckie” 2010, nr 12.
- Pahl B., Mariański M., *Issues related to wind power plants taxation. A comparative analysis based on French tax law regulations*, w: *The financial law towards challenges of the XXI Century*, red. P. Mrkývka, J. Gliniecka, E. Tomášková, E. Juchniewicz, T. Sowiński, M. Radvan, Gdańsk–Brno 2020.
- Serrand P., *Manuel d'institutions administratives francaises*, Paris 2012.
- Vernier J., *Les énergies renouvelables*, Paris 2005.
- Zarka J.-C., *Fiscalité locale. Une présentation rigoureuse des impôts locaux*, Paris 2020.

